

IN MEMORIAM**TOTS LA VOLIEN
PERQUÈ ERA UNA
DE LES MILLORS**TEXT **TONI VALL**

Fumant un cigarret, provocativa i sensual, travessant corrent per un pont amb el Jules i el Jim, assassinant els assassins del seu marit, filmada en primer pla, amb música de jazz de fons, dient-li al seu amant que l'estima... Són tantes les imatges per al record de Jeanne Moreau que l'únic que es pot fer és pensar que la seva absència és irremparable i la seva importància potser incomparable. François Truffaut, Louis Malle, Luis Buñuel, Joseph Losey, Orson Welles, Michelangelo Antonioni, Rainer Werner Fassbinder, Wim Wenders... Tots els grans directors la volien tenir a les seves pel·lícules.

Jeanne Moreau, sempre elegant, sempre fascinant, va treballar amb els millors senzillament perquè ella també era una de les millors. La seva obra, llarga i prolífica, travessa la segona meitat del cinema europeu del segle XX i li injecta un nivell i una grandesa dels quals ben pocs actors poden presumir. Em venen al cap pocs noms d'interprets amb tanta presència, projecció i influència com tenia ella. Si la Nouvelle Vague va capgirar la història del cinema, Moreau, a les ordres de Truffaut i Malle, i apareixent també encara que fos episòdicament en alguns films de Godard, va testimoniar-ho en primera persona. Sense ella, sense el seu rostre –a vegades divertit i a vegades tràgic– i la seva personalitat, la revolució que va suposar aquest corrent fílmic segurament s'hauria produït igualment, però avui resulta completament impossible entendre'l sense ella formant-ne

part. El seu decisiu paper a *Jules i Jim*, per exemple, en dona fe, i només ens cal tornar a sentir els sons evocadors d'una cançó tan icònica com *Le tourbillon* per fer ressorgir en només un instant les seves essències.

Més enllà del cinema francès, de seguida va esdevenir una figura transversal de la cinematografia europea: la van reclamar des del Free Cinema britànic –els films amb Losey– fins a l'experimentació italiana d'Antonioni i el nou cinema alemany –el *Querelle* de Fassbinder–. Quan li preguntaven sobre la seva versatilitat i la importància de la seva carrera, li agradava respondre que sempre s'havia sentit lliure per fer el que volia, encara que eternament “presonera del seu cor”. Encara val la pena recordar una imatge més, potser la més poderosa de totes. Aquella en què llegeix una carta d'amor a Marcello Mastroianni, sense que ell recordi haver-l'hi escrit uns anys enrere. És l'escena cabdal de *La nit*, film colossal d'Antonioni, un tractat sobre la relació de parella, la soledat i la insuperable poètica del cinema.

Jeanne Moreau, que ahir va abandonar aquest món, és patrimoni de l'art del segle XX, que ha contribuït decisivament a engrandir, a fer més bell, més profund, més femení, més alliberat. Ella ho tenia clar, considerava que tots els grans cineastes que l'havien volgut a les seves pel·lícules no moririen mai, viurien per sempre amb ella, eren part d'ella mateixa. Jeanne Moreau, història del cinema.

L'actriu Jeanne Moreau envoltada de periodistes i fotògrafs l'agost del 1962.

REG LANCASTER / GETTY